

Opinie Intensive care

Wie mag wel aan de beademing en wie niet? Pak de dobbelsteen maar

Kwaliteit van leven is een factor die kan bepalen of een patiënt nog naar de intensive care mag. Maar dat is niet te meten. Het lijkt dan eerlijker om het lot

Trouw

gezinspedagogiek aan de Erasmus Universiteit.

Rien van IJendoorn 25 maart 2020, 10:45

Het is dringen op de intensive care tijdens de coronacrisis. In Nederland zijn er mogelijk te weinig beademingsapparaten beschikbaar en medici waarschuwen dan ook dat er moeilijke keuzes moeten worden gemaakt. Wie krijgt toegang tot de intensive care met uitzicht op overleven en wie krijgt te horen dat het lijden alleen maar wat verzacht kan worden, tot de dood erop volgt?

Economen houden zich al enkele decennia bezig met het uitvinden, verfraaien en toepassen van beslisregels voor het vergelijken van behandelingen in de gezondheidszorg. Wat hebben ze te bieden? Het toverwoord is *qaly*: *Quality Adjusted Life Years*. Economen vergelijken de opbrengsten van verschillende behandelingen in termen van het aantal gewonnen levensjaren

gewogen met de kwaliteit van die extra jaren. Maar hoe bepaal je de kwaliteit?

Vijf vragen

Een van de meest gebruikte instrumenten is de zogenoemde EQ-5D ('EuroQol 5 Dimensies schaal). De EQ-5D bestaat uit vijf vragen over problemen op de terreinen van mobiliteit, persoonlijke verzorging, dagelijkse activiteiten, pijn of ander fysiek ongemak, en gevoelens van angst of depressie. Op elk van die vragen zijn drie antwoorden mogelijk: geen, enige, of veel problemen. Die bepalen de gezondheidstoestand. Men kan bijvoorbeeld veel problemen hebben met fysieke mobiliteit (rolstoel), enige depressieve gevoelens, maar geen problemen met verzorging, dagelijkse bezigheden of pijn. Zo zijn er tal van combinaties en dus gezondheidstoestanden mogelijk.

Wie bepaalt de kwaliteit van dergelijke gezondheidstoestanden?

Een steekproef onder gezonde volwassenen geeft aan hoeveel gezonde levensjaren zouden opwegen tegen tien jaren in een bepaalde gezondheidstoestand. Tien jaar in een rolstoel met enige depressieve gevoelens kan in de ogen van de grote groep gezonde volwassenen gelijk zijn aan drie gezonde jaren.

En daar zit het probleem. Want wat weet een gezonde volwassene van een leven in de rolstoel, of van depressieve gevoelens? Bij de keuze voor beademing van de dertiger versus de 80-jarige zal de balans altijd doorslaan naar eerstgenoemde.

Meer waard

Maar is dat terecht? Als dertiger zonder enig besef van ziekte en dood zou ik, mijzelf voorstellend als 80-jarige in een rolstoel en met depressieve klachten, geoordeeld hebben dat het dan maar gauw moest zijn afgelopen. Als gehandicapte 80-jarige zou ik beseffen dat nog tien jaar leven in de rolstoel ongemakkelijk is. Maar ik zou die jaren misschien voor geen goud willen inruilen tegen minder dan pakweg acht gezonde jaren. De resterende levensjaren zijn voor mij als 80-jarige meer waard dan toen ik nog dertig was.

Daarbij komt dat de economische qaly-benadering individualistisch is, dus winst in kwantiteit en kwaliteit van leven voor het gezin en het bredere sociale netwerk van de patiënt wordt doorgaans niet meegewogen. Dan is de qaly-winst voor een moeder met de zorg voor drie kinderen en twee grootouders hetzelfde als voor een alleenstaande zonder gezin. Dit is een probleem bij beslissingen over een individuele patiënt, maar het speelt ook bij verdeling van budgetten voor gezondheidszorg op nationaal niveau.

Gordiaanse knopen

Alternatieven zijn lastig. Iedere patiënt kan natuurlijk een eigen (morele) afweging maken. Toch zullen medici en verpleegkundigen vaak gordiaanse knopen moeten doorhakken en even voor God spelen. ‘God dobbelt niet’, is de gevleugelde uitspraak van Einstein. Maar misschien is het beter, als de medici toch de dobbelsteen laten rollen. Bij gebrek aan beter.

De ‘schuld’ voor verkeerde beslissingen ligt dan niet bij het medisch team, en de patiënt zal zich makkelijker bij het toeval neerleggen.

Lees ook:

Wat als de ic's straks helemaal vol liggen?

Als de Nederlandse ic's onverhoopt vol raken, krijgen alleen de zieken met de beste overlevingskansen nog een plekje. Er ligt een protocol [klaar voor de triage van patiënten](#).

Een ziekenhuis binnenkomen is zo makkelijk niet meer

Tenten voor de ingang met toegangscontrole, lege gangen, gesloten afdelingen. [Ziekenhuizen draaien in crisismodus](#).

opinie

Net binnen

[MEER >](#)

Goudprijs

Goudprijs stijgt naar recordhoogte

Update [Coronavirus](#)

Britse onderminister: eet minder in de strijd tegen corona

Commentaar Federale troepen

Trump rekt de letter van de wet tot het uiterste - tegen de geest van diezelfde wet

corona

Commentaar [Federale troepen](#)

Trump rekt de letter van de wet tot het uiterste - tegen de geest van diezelfde wet

[Racisme](#)

Amerikaanse senator noemt slavernij 'noodzakelijk kwaad'

[Politiek](#)

Paul Frentrop (64) nieuwe voorman voor FVD in Eerste Kamer

[Filmster](#)

Amerikaanse actrice Olivia de Havilland (104) overleden

wet

Opinie Corona en welzijn

Ouderen kwetsbaar in de coronacrisis? We leren van hen juist **hoe we ermee moeten omgaan**

Column

Jamal Ouariachi

Zonder vergeving komt er nooit een einde aan racisme

Best gelezen

[MEER >](#)

- 1 **'Moeten er doden vallen om van Sinterklaas een feest voor alle kinderen te maken?'**
- 2 **Trump verruilt van vijand: van het coronavirus naar 'links fascisme'**

MEER OPINIE [v](#)

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Colofon

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven

Service

Klantenservice
Mijn account
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Navigeer

Columnisten
Recensies

Digitale krant

Archief

Webwinkel

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright. Linken kan altijd, eventueel met de intro van het stuk erboven.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2020 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden